

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อทำการศึกษา หาวิธีการพัฒนาคุณภาพและบทบาทผู้นำสตรีระดับหมู่บ้านเพื่อการพัฒนาชุมชน

3.1 ตัวแปรที่เกี่ยวข้อง

1) ตัวแปรต้น คือ ตัวแปรที่เป็นกิจกรรมแทรกแซง ประกอบด้วย

- การดำเนินการฝึกอบรม
- การศึกษาดูงาน
- การมอบหมายภารกิจตามบทบาทหน้าที่
- การนิเทศติดตามผล

2) ตัวแปรตาม คือ คุณภาพของผู้นำสตรีและบทบาทที่ผู้นำสตรีได้แสดงออกในการพัฒนาหมู่บ้าน

- ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของผู้นำสตรีระดับหมู่บ้าน
- การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของผู้นำสตรีระดับหมู่บ้าน
- คุณภาพของผู้นำสตรีระดับหมู่บ้าน

3.2 กิจกรรมแทรกแซง

1) การฝึกอบรมผู้นำสตรีหมู่บ้าน มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ และบทบาทผู้นำสตรี ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีคุณภาพ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจากหมู่บ้านต่าง ๆ ในตำบลหาดคำ อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย จำนวน 11 หมู่บ้าน ๆ ละ 6 คน รวมเป็น 66 คน ใช้เวลาอบรม 2 วัน เนื้อหาสาระของการฝึกอบรมประกอบด้วยความรู้ความสำคัญของผู้นำสตรีระดับหมู่บ้านต่องานพัฒนาชุมชน คุณลักษณะของผู้นำสตรีที่มีคุณภาพ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ

บทบาทหน้าที่ของผู้นำสตรีระดับหมู่บ้าน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานพัฒนาชุมชน และความรู้เกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของสตรีตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดำเนินการระหว่างวันที่ 17-19 มีนาคม 2541 ณ ห้องประชุมสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลหาดคำ อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย

2) การศึกษาดูงาน นำผู้ผ่านการอบรมตามขั้นตอนที่ 1 ศึกษาดูงานการพัฒนาสตรีที่อำเภอเซกา จังหวัดหนองคาย ใช้เวลา 1 วัน เพื่อกระตุ้นให้ผู้นำสตรีเกิดจิตสำนึกในบทบาทหน้าที่ เป็นแรงจูงใจให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการพัฒนา

3) การมอบหมายภารกิจตามบทบาทหน้าที่ มีวัตถุประสงค์ให้ผู้นำสตรีมีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตน โดยมอบหมายหน้าที่ให้ปฏิบัติภายหลังศึกษาดูงานแล้ว โดยให้สร้างผลงานขึ้นที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน

4) การนิเทศและติดตามผล เพื่อให้คำแนะนำและสนับสนุนการทำบทบาทหน้าที่ ผู้นิเทศประกอบด้วย เจ้าหน้าที่จาก 4 กระทรวงหลักทั้งในระดับตำบล โดยมีการนิเทศอย่างน้อยเดือนละ 2 ครั้ง

3.3 ตัวชี้วัดความสำเร็จของงาน

ในการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดตัวชี้วัดเพื่อประเมินผลของกิจกรรมแทรกแซง โดยใช้กรอบแนวคิดเชิงระบบ (System Model) ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยนำเข้า กระบวนการดำเนินงาน ผลลัพธ์ ประสิทธิภาพของงานและผลกระทบที่เกิดขึ้น ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1) ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้า (Input Indicators)

สิ่งที่ต้องการประเมิน (Evaluation)	ตัวชี้วัด (Indicators)
1. ผู้นำสตรีหมู่บ้าน	- จำนวนผู้นำสตรีที่เข้ารับการอบรม
2. วิทยากร	- มีวิทยากรพร้อมที่จะให้ความรู้แก่ผู้เข้าอบรม
3. หลักสูตรการอบรม	- มีหลักสูตรการฝึกอบรมที่เหมาะสม
4. วัสดุอุปกรณ์ การฝึกอบรม	- มีวัสดุ อุปกรณ์พร้อมที่จะดำเนินการ
5. งบประมาณ	- มีงบประมาณในการจัดการฝึกอบรม

2) ตัวชี้วัดกระบวนการดำเนินงาน (Process Indicators)

สิ่งที่ต้องการประเมิน (Evaluation)	ตัวชี้วัด (Indicators)
1. ดำเนินการฝึกอบรม	- ได้ดำเนินการฝึกอบรมตามที่กำหนดไว้ด้วย ความเรียบร้อย
2. การศึกษาดูงาน	- ได้ศึกษาดูงานตามสถานที่ที่กำหนดไว้
3. การมอบหมายภารกิจตามบทบาท หน้าที่	- ผู้นำสตรีได้รับมอบหมายหน้าที่ตาม ที่กำหนด
4. การนิเทศและติดตามประเมินผล	- มีการนิเทศและติดตามผล

3) ตัวชี้วัดผลลัพธ์ (Output Indicators)

สิ่งที่ต้องการประเมิน (Evaluation)	ตัวชี้วัด (Indicators)
1. จัดการฝึกอบรม	- จำนวนผู้ผ่านการฝึกอบรม
2. การศึกษาดูงาน	- จำนวนผู้ไปศึกษาดูงาน
3. การมอบหมายภารกิจตามบทบาท หน้าที่ของผู้นำสตรี	- ผลงานที่เกิดขึ้นตามที่มอบหมาย
4. การนิเทศติดตามประเมินผล	- จำนวนครั้งที่ได้นิเทศติดตามผล

4) ตัวชี้วัดประสิทธิผล (Effect Indicators)

สิ่งที่ต้องการประเมิน (Evaluation)	ตัวชี้วัด (Indicators)
1. คุณภาพของผู้นำสตรีระดับหมู่บ้าน	- ผู้นำสตรีมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ ของตน - ผู้นำสตรีมีความรู้ความเข้าใจในงานพัฒนา หมู่บ้าน - ผู้นำสตรีมีคุณภาพในด้านต่าง ๆ เพิ่มขึ้น
2. บทบาทหน้าที่ของผู้นำสตรีระดับ หมู่บ้าน	- ผู้นำสตรีได้ทำตามบทบาทหน้าที่ด้านต่าง ๆ ของ ตนเองมากขึ้น

5) ตัวชี้วัดผลกระทบ (Impact Indicators)

สิ่งที่ต้องการประเมิน (Evaluation)	ตัวชี้วัด (Indicators)
- การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของผู้นำสตรีในการพัฒนาชุมชน	- ผู้นำสตรีปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง - ได้รับการยอมรับจากประชาชน

3.4 การออกแบบการวิจัย

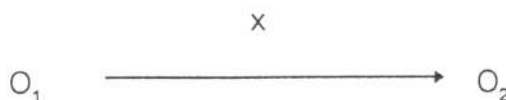
รูปแบบการวิจัยเป็นการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Operations Research) โดยทำการศึกษาวิจัยการพัฒนาคุณภาพและบทบาทผู้นำสตรีระดับหมู่บ้านเพื่อการพัฒนาชุมชน ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอน 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาปัญหาและคุณลักษณะและบทบาทของผู้นำสตรีระดับหมู่บ้าน ศึกษาจำนวน 11 หมู่บ้าน ของตำบลหาดคำ อำเภอเมืองหนองคาย โดยใช้แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ และออกสังเกตการณ์ในพื้นที่เป้าหมายร่วมกับผู้นำท้องถิ่น ผู้นำสตรีหมู่บ้าน ครู เจ้าอาวาสวัด และประชาชน แล้วนำผลการศึกษามาวิเคราะห์หาข้อมูลรูปแบบในการพัฒนาคุณภาพและบทบาทผู้นำสตรีระดับหมู่บ้านที่พึงประสงค์

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดแนวทางการพัฒนาคุณภาพและบทบาทผู้นำสตรีระดับหมู่บ้าน ดำเนินการจัดกิจกรรมแทรกแซงตามที่กำหนดไว้

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินผลและสรุปผลการจัดกิจกรรมแทรกแซง

แบบของการวิจัยจะเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Operations Research) ในรูปแบบการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1 กลุ่ม โดยมีการทดสอบก่อนและหลังกิจกรรมแทรกแซง (Intervention) ตามที่แสดงในแผนภาพ

O_1 หมายถึง การทดสอบก่อน

O_2 หมายถึง การทดสอบหลัง

x หมายถึง กิจกรรมแทรกแซง

3.5 แหล่งข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะที่แสดงถึงการเป็นผู้นำสตรีจากแหล่งข้อมูลอำเภอเมืองหนองคาย ส่วนการศึกษาเกี่ยวกับผลการจัดกิจกรรมแทรกแซงได้ใช้ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลตำบลหาดคำ อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย

3.6 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกได้ดังนี้

1) ในการศึกษาลักษณะที่แสดงถึง การเป็นผู้นำสตรีที่มีคุณภาพและบทบาทหน้าที่จริงของผู้นำสตรีเพื่อนำผลไปหาแนวทางพัฒนา ใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นกำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอเมืองหนองคาย โดยใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ตำบลละ 3 คน จาก 14 ตำบล รวมจำนวน 42 คน และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลของหมู่บ้านต่าง ๆ ในตำบลหาดคำ 11 หมู่บ้าน ๆ ละ 1 คน รวม 11 คน รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 53 คน

2) ในการศึกษาผลการจัดกิจกรรมแทรกแซง ใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้นำสตรีหมู่บ้าน โดยวิธีสุ่มแบบเจาะจงจากผู้นำสตรีตำบลหาดคำ 11 หมู่บ้าน ๆ ละ 6 คน รวมจำนวน 66 คน

3.7 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้านใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้น โดยขอความร่วมมือจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้านของอำเภอเมืองหนองคาย ที่มาร่วมประชุมประจำเดือนที่อำเภอ โดยผู้วิจัยให้กรอกแบบสอบถามและขอรับคืนด้วยตนเอง

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหาดคำ และผู้นำสตรีหมู่บ้านของตำบลหาดคำ ใช้วิธีแจกแบบสอบถามให้ตอบ และผู้วิจัยขอรับคืนด้วยตนเอง

3.8 การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์และข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลในกลุ่มทดลอง แล้วนำผลมาวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ค่าสถิติในการวิจัยในครั้งนี้จะใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่า T-test